

zemlji. Največja stranka je v drž. zboru nemških liberalcev in ona noče miru nasproti drugim, ako se ji ne dajo — za podnožje. Tega pa ne marajo druge stranke, vendar pa si še le-te nič ne sežejo v roke zoper ono, ker se neki križajo njih koristi.

Nekaj je na tem se ve, da tudi resnice in tako bode težko najti pot, ki pelje v drž. zboru do stalne večine, želimo pa iz srca: da še je vsaj nekaj »dobre volje« pri ljudéh in da najde nje grof Taaffe ter jih spravi pod eno zastavo, pod zastavo pravice in resnice. Koder ste pa le-ti hčeri, doma iz nebes, za gospodinjo, tam je tudi »dobre volje« in torej bode »mir ljudem« tudi v našem cesarstvu.

Cerkvene zadeve.

Cerkveno slovstvo.

Ker se bliža konec leta in torej tudi čas, da si naročimo za prihodnje leto tisto berilo, katero nam ugaja, naj že bode, da si iščemo v njem pouka ali pa tudi razvedrila, ki nam ga je treba, vsakemu po svojem stanu: zato sodimo, da bode prav, ako naše bralce opozorimo na razne liste, ki izhajajo ravno iz teh namenov in to v slov. jeziku. Na liste v drugih jezicéh se nam pač ni treba v tem ozirati, kajti nje si ve vsak izbrati, ako mu je njih treba. Začnimo toraj pri najsterejšem!

»Zgodnja Danica.« Ona izhaja v obliki »Slov. Gosp.« v Ljubljani ter jo ureduje msg. Luka Jeran blizo od nje početka. List pride vsak petek na svitlo ter stane 4 gold. 50 kr. Vsebina mu je cerkvena ter poseže le redko v politiko.

»Rimski katolik.« Ta list ureduje dr. Anton Mahnič, profesor bogoslovja v Gorici in izhaja prihodnje leto vsak tretji mesec, torej štirikrat v letu. Prvi list izide koncem januarja in šteje 32 strani in toliko jih šteje tudi vsaka nadaljnja številka. Naročnina ostane ista, kakor je bila doslej: dva goldinarja na leto. »Pri-jateljem tega lista«, piše uredništvo, »naznanja se, da bode prihodnje leto vsebina listu še mnogovrstniša in zanimivejša, kakor je bila doslej. Imeli bomo, kakor upamo, pri listu stalnih sotrudnikov, kateri prevzamejo vsak svojo stroko.« Listu se pridaja tudi dijaška priloga. Uredništvo tega lista naznanja svojim dosedanjim neprijateljem, da hoče tudi naprej ostati trdno v svojem podjetju t. j. strogo katoliškem, ali želi, da se vedejo z njim dostojno, kakor se spodobi za omikane ljudi. — S tem pa pove uredništvo samo, da rajta za naročnike le na omikance, torej ne na priproste ljudi. Kolikor toliko pa hasni list tudi drugim, če ga beró.

Kar se tiče nas, spomemimo k temu le toliko, da je naša srčna želja, naj najde v prihodnje prav obilo naročnikov in kdor si lista že ne more naročiti, naj ga vsaj bere! Potem znamo gotovo, da ne bode listu toliko nasprotovanja, kakor doslej, ko ga ljudje obsodijo, ne da bi ga bili še le videli, kamo-li ga razumeli! Dve, tri besede vzete iz njega, o j te so v resnici semtertje »grozne«, ali list je pri tem in ostane ves vendar-le katolišk, pravi »Rimski katolik«.

»Krščanski detoljub.« Mali ali dobri listič izdaja za kršč. vzgojo in rešitev mladine Anton Kržič, profesor na c. kr. učiteljski v Ljubljani, po štirikrat na leto in stane samo 40 kr. na leto ter ima tudi priloge za otroke. O njem smo v našem listu govorili že večkrat in ga priporočamo tudi sedaj, kar največ moremo.

»Angeljček«, otrokom učitelj in prijatelj izhaja tudi iz roke g. A. Kržiča ter stane zvezček 12 kr. — Nadalje ureduje isti gospod »Duhovni pastir« ter sodeluje pri tem listu več duhovnikov. Izhaja pa vsak mesec po enkrat ter stane 4 gld. Listu so pridejane tudi priloge. Duhovnikom, posebno mlajšim sodi ta list prav dobro.

»Cvetje z vrtov sv. Frančiška«, List je našim bralcem znan in kolikor vemo, donaša tudi dobrega sadu pri prostem ljudstvu. Izhaja v Gorici v Hilarijanski tiskarni ter stane na leto 70 kr.

Iz tega se pač vidi, da Slovenci nismo slabi, kar se tiče cerky, slovstva, posebno še zato ne, ker tudi drugi listi reči radi vsprejemajo, če so tudi le cerkvene, v svoje predale, ako se jim dajo v obliki, ki so primerne za-nje.

Katol. podporno društvo v Celji.

Pomagaj si sam in Bog ti pomaga. Resnice tega pregovora prepričuje se naše slov. ljudstvo najlaglje, kajti ako si ono samo ne pomaga, od drugod mu ne pride in si ne pridobi pomoči. Naše ljudstvo pa tudi ravna tako: Boga prosi pomoči in samo stori, kar more in ne za-stonj. Znano je, da so v Celji mestni mogotci sami pristni Nemci in se ve, da tudi nasprotniki naše sv. vere. Ker imajo ljudske sole v svoji oblasti, zato ne trpijo v njih slov. besede in sv. vero še le toliko, da jih ne more svetna postava zaseči. Lahko si toraj človek misli, kaka bode mladina, ki se tam šola, kedar doraste.

Take mladine nas varuj Bog in da je ne pride med slov. ljudstvo, vsaj iz Celja, za to skrbi ondi posebno društvo — katoliško podporno društvo. To društvo vzdržuje za dekleta na svoje stroške slov. ljudsko šolo, na kateri podučujejo č. šoiske sestre iz Maribora. Njo hvali svetna in cerkvena oblast in marsikatero dekle se ohrani tako dobro, verno in utegne kedaj postati vrla, slov. gospodinja. Da bi ne bila hodila k č. šolsk. sestram v šolo, kaj bi bilo iz nje postalo! In vendar pride pri rodbini veliko, največ na mater, na gospodinjo, kar se tiče kršč. življenja. Kjer pa ni kršč. življenja, tam pri nas tudi ni — slov. življenja.

Kd r torej more, stori krščansko pa tudi sloven-sko dobro delo, ako pristopi temu društvu ter tako pomaga društvu, da doseže svoj namen, čem je najbolj mogoče. Od zadnjega poročila so temu društvu vplačali letnino, oziroma p. n. gg.:

Premilostljivi g. knez in škof Mihael 25 fl., družba sv. Cirila in Metoda 100 fl., Peter Majdič, veleposestnik 25 fl., Janez Krener, župnik pri Sv. Frančišku, dr. Ljud. Filipič, odvetnik v Celji, Neža Kralj, posestnica v Trbovljah, Matevž Vrečko, župnik na Ponikvi, dr. Ivan Mlakar, prof. v Mariboru, dr. Jož. Serbec, odvetnik v Celji, Mihael Vošnjak, drž. poslanec, po 10 fl., Karol Gajšek, dekan na Dobrni 9 fl., Jernej Voh, nadžupnik v Konji-jicah, 8 gld. 77 kr., neimenovan iz Dravskega polja, Fr. Hrastelj, župnik v Ribnici, Ant. Veternik, kaplan v Trbovljah, Jak. Marzidovšek, c. kr. voj. kaplan v Gorici, dr. Jožef Pajek, c. kr. profesor v Mariboru, Jož. Majcen dvor. kaplan v Mariboru, dr. Iv. Dečko, odvetnik v Celji, Jurij Detiček, c. kr. notar, dr. Jož. Vrečko, odvetnik, dr. Mirko Babnik, odvetnik, vsi v Celji po 5 fl., Bl. Rotnik, duhovnik v pokoku, neimenovana iz Celja, Iv. Prešern, župnik v Koprivnici po 3 fl., Liza Marot, Fr. Čr-nenssek, kaplan pri Sv. Vidu, Marjeta Kovče, posestnica, Alojzija Stozički, hišinja, Mih. Lendovšek, župnik v Makolah, Fr. Fuhs, dimnikar, Ant. Reich, c. kr. urad., Jak. Merc, župnik v Črešnjicah, Fr. Višnar, kaplan v Solčavi, Fr. Lekše, kapl. na Gori, Marjeta Stupica, hišinja, And. Elsbacher, trgovec v Laškem, Mat. Jeriha in Sim. Zupan v Škofji Loki (skupaj), Greg. Presečnik, župnik

v Podgorju, Jak. Planinšek, duhovnik v pok., Mat. Glinšek, župan, Mica Zadušak, hišinja, Lov. Baš, c. kr. notar, Mat. Mmecl, krojač, F. Majer, odvet. koncipijent, Liza Brinovec, hiš. posestnica, Jan. Zupanc, posestnik v Gaberjih, Fr. Lončar, tajnik, Jozefa Lipovšek, posestnica, Val. Par, župnik v Gotovljah, Karol Šab, posestnik v Liscah, po 2 gld. Miha in Mica Gobeč iz Babnega 3 fl. 50 kr., Ferd. Golgranc, zid. mojster 3 fl. 83 kr. Več skupaj 25 fl. 95 kr. Bog plati vsem dobrotnikom!

Gospodarske stvari.

Tri važne reči pri kmetijstvu.

(Koniec.)

Vsak bralec mi bo gotovo pritrnil, da je kmet brez živine, kakor ladija brez krmila, katera se burnemu viharju ne more zoperstavljati, ter je žrtva pogubnih valov. Ravno tako se godi kmetovalcu brez živine, da bo prej ali slej žrtva nesrečnega propada. Koliko da kmetovalcu koristi živina, zna vsak; on dobi od nje potreben živež, opravlja si delo in slednjič, kar je skoro najvažnejše, dobi od nje gnoj za pridelovanje vsakdanjega živeža.

Kaj naj bo toraj kmetovalcu pri reji domače živine v obče kot glavno vodilo?

1. Vsak kmetovalec naj si pusti le toliko število domače živine, kolikor je pošteno rediti zamore. V tem obziru storejo si naši kmetovalci največje krivice, da si čez zimo pustijo preveliko število govedij in ko njim potrebne klaje zmajnika, živina strada, ter se shujša, da deloma pride pod nič, ako je za borno ceno predati ne morejo.

2. V obče naj se izbere le tista živina za rejo ali pleme, katera je lepo dorasla, močna in najboljšega plemena in naj se ta živina dovolj godna plemeni z dobrimi, lepimi in zdravimi plemenjaki. Velika napaka in škoda je v obče za vsó živino, ako se premlada in premlada pušča plemeniti in tudi to, ako se godi od premladih plemenjakov.

3. Vsem brejim živinčetom treba je skrbeti za dobro in tečno klajo, da se zamore sad v maternem telesu krepkeje in popolneje razvijati in rasti.

4. Naj se mladič, katerega mislimo pustiti za pleme, dobro obsesa; na tem je veliko ležeča kesneja rast živinčeta. K dobremu razvoju živinoreje spadajo tudi dobri zračni, svetli in prostorni klevi, katerih pa še žalibog tu in tam veliko manjka.

Ta pravila toraj blagovoli, dragi čitatelj, uvaževati in videl bodeš, da se ti bode živina boljšala in dobro počutila in ako bodeš imel lepo živino, imaš troje korist, dobiš veliko dobrega živeža od nje, prodaš jo lahko za drage denarje ter dobiš veliko dobrega in hasnovitega gnoja, kar je tretji glavni kmetijski faktor, na katerega hočemo nazadnje preiti:

Nahaja se več vrst gnoja, namreč animalični t. j. gnoj obstoječ iz stelje in živinskih odpadkov; ta gnoj se za najizvrstnejega šteje. Dalje je vegetabilični gnoj t. j. gnoj iz različnih odpadkov, poljskih rastlin, plev itd. kateremu pravijo navadno pri nas »plevnjak«. Razun teh je še veliko drugih n. pr. mešanica ali kompost; mineralni gnoji in več drugih. Toda pustimo druge vrste gnojev, vzamimo le animalični ali navadni živalski gnoj. Večina gospodarjev porajta bore malo ali celo nič na gnoj in na gnojišče, dasiravno se slednje »zlata jama« imenuje. Gnoj se navadno izpod živine izkida ali iztrebi, ter se, meni nič tebi nič, zavleče v gnojišče, ako se tako sme imenovati nemarno skopana graba, kjer se

pusti ležati, dokler se pač kje na polju ne potrebuje. Take grabe imajo ponajveč kmetovalci tikoma hlevov, kjer ob času dežja iz vseh strešnih kapov deževnica va-nje ploskota, ter gnoj izpira, da se gnojica na vse strani izceja, ter po nekaterih vaséh po cestah cedi in povzročuje razun sitnega smradu še nadležno blato. Vrh tega so take nemarne soseske prava gnezdišča za različne epidemične bolezni. Zopet o času lepega vremena pa pripeka celi božji dan vroče poletno solnce čez gnojišče, da se gnoj, ako se ta že izprana slama sme tako imenovati, suši in prežiga ter je celo nevarno, da bi se celo gnojišče po iskrici ognja ne vnelo. Tudi pregloboke grabe niso prikladne in umestne za gnojišča umnega kmetovalca. Prašal bodeš torej, dragi bralec, kakošno pa toraj naj bo gnojišče? Evo ti toraj lastnosti dobrega in priprostega gnojišča. Velikost dobrega gnojišča naj se uravna po številu živine, vsakako pa mora biti tako obsežno, da gnoj v njem visokosti od $1\frac{1}{2}$ m ne presega. Gnojišče naj ne bo preodaljeno od hlevov, da more gnojica, ki se po kanalih iz njih izteka, vanj pritekati. Stene, kakor tlak gnojišča naj se nabijejo trdo z ilovico ali pa tudi po potrebi obzidajo, da ne posrkajo gnojnice. Dno gnojišča naj bo primerno nagnjeno, da more preobilna gnojica odtekati, sicer pa bi povzročilo, da bi ves gnoj ne mogel enakomerno prevreti. Gnojica naj se ispelje tako, da vsa brez vsake izgube priteka v gnojišnico t. j. v jama tikoma pri gnojišči. Ta jama naj bo primerna velikosti gnojišča, globoka in dobro obzidana ter pokrita. Razun tega naj se krog dvorišča izpelje mali jarek ali graben, da gnojica, katera se ob času dežja iz gnoja izceja, po njem v gnojišnico izteka. Gnojišče naj se napravi na senčni strani, da ne more solnce v poletni vročini gnoja žgati in ga sušiti. Dobro je, da se krog gnojišča posadejo drevesa ali brajde, da s svojo senco ščitijo gnoj, vendar tako, da izvoza iz gnojišča ne overajo. V gnojišče ne sme pritekati nobena voda, razun deževnice, katera izpod neba pade. Gnoj naj se na gnojišču v plasteh navaža, ali kida, da mu bo površje zmiraj ravno. Na kupih puščati gnoj je kvarno, ker se vžge in ves amonijak iz njega izhlapi. Gnoj naj se poljevsak teden enkrat v gnojišnico, katera se je v gnojišnici nabrala, da je zmiraj vlažen in tudi zato, ker je gnojica tako rekoč cvet gnoja, katera ima največ rodovitosti v sebi, da postane po takem gnoj močnejši in hasnovitejši. Razun polivanja z gnojico je koristno in priporočila vredno gnoj o vročih poletnih dneh, po večerih ali jutrih v vodi ali v gnojnici raztopljeno z vitrijolom ali galico, polivati, da amonijak preveč iz njega ne izhlapi. Vsakdo gotovo zna, da gnoj je pač prevažen faktor kmetijstva, da brez gnoja bi kmet ravno tako ne mogel živeti kakor brez živine in živina brez krme ne.

Gnoj poda zemlji tisto moč ali živež, katerega rastlinice srkajo iz zemlje po svojih koreninicah. Ko bi ne gnojili njiv, vsakdo ve, kako bi bilo s poljskimi pridelki, kateri bi niti životariti ne mogli, tem manje pa kmetu živeža prinašati. Tedaj, dragi bralec, zapomni si dobro, da gnojna jama je zlata jama! Naredi si toraj, ako ga še nimaš, po tem kratkem opisu primerno gnojišče. katero ti bo tvoj trud bogato povračevalo.

Te tri faktorje kmetijstva blagovoli toraj, dragi slovenski kmetovalec, v prihodnje uvaževati in tudi dejansko ta navodila izpeljevati in v kratkem boš svojega gmotnega napredka prepričan, kar ni samo k tvoji koristi, marveč h koristi v obče vsega kmetijstva in cele države in jaz ti kličem: Delo tvoje naj blagoslovi Bog!

Sejmovi. Dne 24. decembra v Brežicah. Dne 27. decembra v Orešji in v Vitanji. Dne 30. decembra v Vojniku.